

Svedala kommun

Rektorn vid Kyrkskolan

Beslut för grundskola

efter tillsyn av Kyrkskolan
i Svedala kommun

Tillsyn i Kyrkskolan

Skolinspektionen genomför tillsyn i Svedala kommun under hösten 2012. Vid tillsynen besöker Skolinspektionen samtliga skolenheter i kommunen.

Kyrkskolan besöktes av Skolinspektionen mellan den 14 december 2012 och den 17 december 2012.

Fakta om skolan

Kyrkskolan är en centralt belägen F-5 skola i Svedala kommun. Vid tidpunkten för Skolinspektionens besök omfattar verksamheten 269 elever fördelade på årskurshomogena klasser. I de lägre årskurserna finns flerparalleliga klasser, medan årskurs 5 utgörs av en större klass. Varje klass har en utsedd mentor som har ett samlat ansvar för elevernas studiesituation.

Personalen är indelad i tre arbetslag som följer skolåren F-1, 2-3 och 4-5. Några av lärarna har även skapat "storklasser" för att underlätta för elever att bilda olika arbetsgrupperingar, men även för att bättre kunna undervisa i enlighet med sina ämnesbehörigheter.

Kunskapsresultaten i matematik och svenska i årskurs 3 har inte förändrats nämnvärt de senaste tre åren. Under 2012 nådde 88 procent av eleverna i årskurs 3 kunskapskraven i svenska, och motsvarande resultat för matematik var 86 procent. Under 2011 låg måluppfyllelsen i både matematik och svenska på 87 procent, och under 2010 var resultaten endast marginellt lägre i svenska då 85 procent nådde kunskapskraven. I matematik var måluppfyllelsen 88 procent. Betyddigt större variation uppmäts dock när den av skolan uppskattade måluppfyllelsen jämförs med de resultat som uppvisats på de nationella ämnesproven i matematik och svenska. Störst skillnad kan noteras under 2010 då 67 procent av eleverna klarade det nationella ämnesprovet i svenska, och 48 procent i matematik, vilket innebär en differens gentemot den redovisade måluppfyllelsen om 40 procentenheter i matematik och 18 procentenheter i svenska. Även under 2012 uppmäts en variation i resultaten på det nationella ämnesprovet i svenska där 69 procent når målen för provet, medan 88 procent uppges nå kunskapskravet för ämnet.

Skolans kunskapsresultat i årskurs 5 har varierat under åren 2010-2012. Mellan 2010 och 2011 steg resultaten i flertalet ämnen och där utmärker sig särskilt matematik som ökade från 71 procent (2010) till 93 procent (2011) och engelska som ökade från 74 procent (2010) till 88 procent (2011). I ämnena svenska, musik och idrott-och hälsa sjönk måluppfyllelsen under samma period. Störst sänkning redovisas i musik där 91 procent av eleverna uppges nå målen under 2010 mot 79 procent under 2011. I ämnena bild, hem-och konsumentkunskap,

och religion är måluppfyllelsen återkommande 100 procent under åren 2010-2011. Under 2012 nådde 83 procent av eleverna kunskapskraven i engelska, 92 procent i matematik, och 81 procent i svenska vilket är marginellt lägre än föregående år. I övriga ämnen pendlar måluppfyllelsen mellan 89-100 procent.

I jämförelse med de nationella ämnesproven i årskurs 5 uppvisas en liknande variation som konstaterats i årskurs 3. Variationen är som störst under 2010 där 65 procent av eleverna når målen för det nationella ämnesprovet i engelska, 53 procent i matematik, och 74 procent i svenska. Enligt skolans redovisning uppges 74 procent nå kunskapskraven för ämnet engelska, 71 procent för matematik, och 91 procent i svenska vilket medför att skolans samlade bedömning av måluppfyllelsen i respektive ämne ligger mellan 9-18 procentenheter högre under 2010. Under 2011 harmonierar provresultaten i engelska och svenska med skolans bedömning av måluppfyllelse i ämnena utom i matematik där 78 procent av eleverna uppges nå målen för provet, och 93 procent når kunskapskraven för ämnet.

Helhetsbedömning

Kyrkskolan deltar i flertalet riktade fortbildningsinsatser, och både lärare och rektorn ger uttryck för att det bidrar till att utveckla verksamheten, och att undervisningsprocesserna i större utsträckning problematiseras och förändras utifrån de behov man har identifierat. Genom att införa nya riktlinjer kring fortbildning och arbeta för att kompetensutveckling kommer fler till gagn arbetar rektorn för att implementera styrdokumentet och skapa ett utökat medvetande kring läraruppgifternas fulla innebörd. Av Skolinspektionens tillsyn framkommer att det finns en drivkraft och en ambition hos större delen av skolans personal. Samtidigt är det slående i såväl skolans dokumentation som ut-sagor i samband med intervjuer och lektionsbesök att det förekommer en generaliserande syn på eleverna och det närområde som de bor i. Att ha uppmärksamhet på elevers olika förutsättningar är av stor vikt, men en bestämd och förutfattad uppfattning om en elevs bakgrund och identitet kan riskera att osynliggöra själva individen, och på så vis försvåra för lärarna att se en elevs verkliga potential.

Skolans kunskapsresultat i årskurs 3 har inte förbättrats nämnvärt de senaste tre åren och mellan 12-15 procent av eleverna når inte målen i svenska och matematik. I årskurs 5 finns större variationer men utan någon tydligare trend. Resultaten på de nationella proven är låga, i matematik anmärkningsvärt lågt. Det förekommer också större diskrepanser mellan resultaten på nationella ämnesprov i årskurs 3 och 5 och den av skolan redovisade måluppfyllelsen inom ämnena svenska, matematik, och engelska, vilket måste föranleda skolan till fördjupade analyser och kvalitetssäkring av bedömningarna. Av tillsynen

framgår att ett flertal av de brister som identifierades i samband med förra inspektionstillfället som skedde i oktober 2008 (dnr 53-2008:2710) fortfarande kvarstår och att disciplinära åtgärder därtill används på ett sätt som inte är förenligt med skolförfattningarna. Skolinspektionen finner det även särskilt anmärkningsvärt att skolan inte kommit längre i sitt arbete med elevinflytande, och granskningen visar att det till del råder osäkerhet kring denna del av undervisningsuppdraget där elevernas låga ålder ständigt framhålls som en faktor som försvårar möjligheten till medbestämmande. Skolinspektionen vill betona författningarnas krav på att elever får möjlighet att påverka sin utbildning. För att eleverna ska kunna fullgöra detta är det viktigt att de kontinuerligt tränas i att utöva inflytande och att deras mognadsgrad blir en naturlig utgångspunkt i skolans arbete med att utveckla deras medbestämmande.

Skolinspektionen vill också framhålla att bristen på samverkan mellan skolans lärare allvarligt kan försvåra elevernas möjligheter att få sammanhang i sina studier samt även utgöra ett direkt hinder i skolans fortsatta arbete med att utveckla sin verksamhet. Då goda exempel riskerar att inte få spridning i kollegiet blir utveckling personberoende vilket även kan medföra att eleverna inte erbjuds en likvärdig utbildning.

Skolinspektionen kan också konstatera att Kyrkskolan behöver förtydliga delar av sin elevdokumentation där framförallt de individuella utvecklingsplanerna måste innehålla konkreta framåtsyftande insatser som verkar stödjande i den enskilda elevens utveckling mot de nationella målen.

Mot denna bakgrund fattar Skolinspektionen följande beslut

Skolinspektionens ingripande

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Svedala kommun att vidta nedanstående åtgärder för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast den 7 juni 2013 redovisas för Skolinspektionen.

Undervisning och lärande

Bedömning

Svedala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Undervisning och lärande.

- Se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen och för att ge överblick och sammanhang.

Motivering

Av läroplanen framgår att alla som arbetar i skolan ska samverka så att verksamheten utgör en god miljö för utveckling och lärande. Lärarna ska samverka med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen, och för att kunna ge eleverna överblick och sammanhang i sina studier.

Vid intervjuer med rektorn och lärare framkommer att samverkan är ett utvecklingsområde på Kyrkskolan. Skolans personal är organiserade i arbetslag, men dessa uppges inte fungera likvärdigt, utan graden av eventuell samverkan uppges bli alltför personberoende och variera i omfattning. De lärare som Skolinspektionen pratat med framhåller att den schemalagda mötestiden ofta ägnas åt praktiska frågor rörande logistik eller enskilda elevärenden, och att man upplevt det som svårt att hinna med att skapa förutsättningar för återkommande pedagogiska diskussioner.

Det ges även exempel på olika kompetensutvecklingsinsatser som genomförts som mynnat ut i samtal och reflektion kring undervisningsprocesser. Dessa insatser har dock varit begränsade till några fåtal klasser och då det ännu inte finns implementerade rutiner för att delge övrig personal eventuella lärdomar blir det endast de lärare som deltagit i projektet bärare av ny kunskap. Rektorn framhåller att skolan numera gör riktad kompetensutveckling utifrån identifierade behov, och att nya behörighetskrav för lärare även har bidragit till diskussioner kring den tjänstefördelning som tidigare gjorts. Det har medfört att man sett utökade behov av samverkan mellan årskurser och olika lärare. Enligt rektorn behövs dock ytterligare arbete för att skapa förutsättningar för ett gott samarbetsklimat bland skolans samtliga lärare.

För att möjliggöra goda samverkansformer krävs kontinuerliga pedagogiska samtal i en sådan form där skollledning tillsammans med sin personal säkerställer att verksamheten utgör en god miljö för utveckling och lärande. Mot denna bakgrund ska skolan se till att lärarna samverkar med varandra i arbetet med att nå utbildningsmålen, och för att kunna ge eleverna överblick och sammanhang i sina studier.

Författning

Lgr11 2.2 Övergripande mål och riktlinjer, Kunskaper, riktlinjer

Grundläggande värden och inflytande**Bedömning**

Svedala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Grundläggande värden och inflytande.

- Se till att eleverna har ett reellt inflytande på arbetssätt, arbetsformer, och undervisningens innehåll

Motivering

Enligt skolförfattningarna ska eleverna beredas möjlighet att utöva ett aktivt inflytande över sin utbildningssituation och därigenom kunna påverka såväl faktiskt arbetssätt med tillhörande arbetsformer som undervisningens innehåll.

Vid intervjuer framkommer att elevernas reella inflytande inte hanteras på ett likvärdigt och fullvärdigt sätt utan att det finns stora variationer mellan skolans lärare i vilken mån och på vilket sätt eleverna kan vara med och påverka undervisningen. De elever som Skolinspektionen pratat med framhåller att det i flertalet fall är läraren som bestämmer hur man ska arbeta i klassrummet, och det framgår att lärarens enskilda planering till stor del är fullständigt styrande och att eventuella inspel från eleverna oftast begränsas till tillfällen när de arbetat färdigt med det upplägg som läraren tidigare bestämt. Indikationer på bristfälligt elevinflytande förekommer även i den enkät som Skolinspektionen genomför inför tillsynen där 25 procent av tillfrågade elever i årskurs 5 anser att det stämmer ganska dåligt att eleverna får vara med och bestämma hur man ska arbeta med sina skoluppgifter. De lärare som Skolinspektionen pratat med ger uttryck för varierande strategier avseende hur man kan arbeta med elevinflytande i undervisningen. Det framkommer att elevens ålder ofta ses som ett hinder för att de ska kunna vara delaktiga och med hänvisning till bristande mognad stannar elevinflytandet ofta på en reaktiv nivå där medbestämmandet vanligen begränsas till att välja mellan färdiga förslag, alternativt i vilken ordning de ska utföra sina uppgifter eller hur uppgifterna ska redovisas. Lärarna uppger att de inte haft tid att diskutera hur man kan arbeta med elevinflytande inom sina arbetslag, och att varje lärare självständigt hanterar detta på det sätt som man finner lämpligt. Vid lärarintervjun ges även exempel på verkningsfulla strategier där elevernas medbestämmande är en viktig del av hur undervisningen planeras och genomförs och här kan arbetet i förskoleklassen särskilt framhållas. Rektorn bekräftar bilden av varierande grad av elevinflytande och framhåller att det upplevs som svårt och att man behöver komma längre i sitt arbete och lära av de goda exempel som finns inom verksamheten. Då lärarna uppger att arbetslaget inte tillfullo fungerat som ett slags stödjande arena för att diskutera sin praktik kan ett utökat samarbete mellan lärarna underlätta i denna process.

Mot bakgrund av ovanstående måste skolan se till att eleverna har ett aktivt inflytande på arbetssätt, arbetsformer, och undervisningens innehåll

Författning

4 kap. 9§ skollagen

Lgr11 1 Skolans värdegrund och uppdrag, Rättigheter och skyldigheter, 2.3 Övergripande mål och riktlinjer, Elevernas ansvar och inflytande, 2.8 Rektorns ansvar

Trygghet och studiero

Bedömning

Svedala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Trygghet och studiero.

- Se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav.
- Se till att det för varje skolenhet finns en plan mot kränkande behandling som anger vilka åtgärder som ska vidtas och hur de ska följas upp

Motivering

Enligt skollagen ska beslut om disciplinär åtgärd för att komma tillrätta med elevs ordningsstörande beteende fattas av lärare eller rektorn. Ett sådant beslut ska dokumenteras skriftligt av den som utfört åtgärden. Av skollagen framgår även att det för varje skolenhet ska upprättas en plan mot kränkande behandling med en översikt av de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka åtgärder som skolan avser att påbörja eller verkställa under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan

Elever som Skolinspektionen pratat med berättar att det i vissa sammanhang förekommer kvarsittning på skolan. Kvarsittningen föranleds av att man som elev kommer försent. Antalet minuter som man kommer försent nedtecknas och dubbleras enligt en särskild uträkningsmodell. Summan utgör den tid som eleven får stanna kvar i skolan vid ett särskilt tillfälle i slutet av månaden. Enligt ansvarig beslutsfattare har kvarsittning tillkommit som en åtgärd efter önskemål från eleverna som ett led i att minska antalet senas ankomster. Åtgärden motiveras också med att eleverna har rätt till sin garanterade undervisningstid och upprepade sena ankomster uppges utgöra ett hinder för fullgörandet av tiden i skolan. Det framgår dock av såväl elev som lärarintervjuer att under tiden som kvarsittning sker får eleven endast sitta stilla och begrunda sin situation. Ytterligare uppgifter erbjuds inte då det inte anses finnas tid att erbjuda ytterligare undervisning av ansvarig beslutsfattare. Ansvarig beslutsfattare har inte heller dokumenterat beslutet om kvarsittning.

Vid användande av disciplinära åtgärder ska skolan alltid göra en bedömning i det enskilda fallet. Det är också viktigt att den beslutade åtgärden är proportionerlig i förhållande till den förseelse som eleven genom sitt ordningsstörande beteende har gjort sig skyldig till. Då det schablonmässigt beslutats om kvarsittning för elever med sena ankomster, och dessa elever därtill inte erbjudits någon undervisning som kompensation för den tid som de tidigare gått miste om har åtgärden inte ett utvecklande syfte som verkar för att förbättra elevens

framtida uppförande. Beslut om disciplinär åtgärd ska också alltid dokumenteras av ansvarig beslutsfattare.

Skolinspektionen har även tagit del av Kyrkskolans likabehandlingsplan som även syftar till att fungera som plan mot kränkande behandling. Av denna dokumentation framgår att skolan genomfört en kartläggning av sin verksamhet. Den innehåller emellertid inga konkreta åtgärder utifrån några slutsatser som man dragit av den genomförda kartläggningen av verksamhetens behov. Istället förekommer schablonartade skrivningar, till exempel att alla vuxna ansvarar för alla, eller att det är viktigt med ett strukturerat pedagogiskt arbete.

I planen saknas också en värdering av föregående års insatser där det framgår vad som blev utfallet av de åtgärder man vidtagit. En sådan värdering kan utgöra en viktig del i fortsatt kartläggning av verksamheten och utgöra stöd vid val av nya insatser för att öka elevernas trygghet och studiero. Skolans plan mot kränkande behandling behöver därför förtydligas så att det framgår vilka konkreta åtgärder skolan, utifrån slutsatser av aktuell kartläggning, ämnar vidta. Det ska också finnas en redogörelse för hur föregående års insatser har genomförts.

Mot bakgrund av ovanstående ska skolan se till att beslut om disciplinära åtgärder fattas och dokumenteras i enlighet med författningarnas krav, och att det upprättas en plan mot kränkande behandling som motsvarar skollagens krav.

Författning

5 kap. 6§ andra stycket, 5 kap. 24§ skollagen

6 kap. 8§ skollagen

Särskilt stöd

Bedömning

Svedala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Särskilt stöd.

- Se till att åtgärdsprogrammen anger vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Motivering

Skollagen föreskriver att åtgärdsprogram ska ange vilka behoven är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Vid intervju med rektorn framgår även att skolan nyligen ändrat sitt arbetssätt vid framtagandet av åtgärdsprogram och infört ett mer decentraliserat system där ansvarig lärare upprättar nödvändig dokumentation och vid behov erbjuder

hjälp av ansvarig specialpedagog. Tidigare skrev specialpedagogen merparten av åtgärdsprogrammen, och flertalet lärare som Skolinspektionen pratat med ger uttryck för att den nya rutinen skapat osäkerhet kring vad som ska ingå i dokumentationen. Rektorn bekräftar i samtal med Skolinspektionen att de nya rutinerna, inklusive förstärkta pedagogiska utredningar som även nyligen formaliserats, ännu inte är helt inarbetade och att man kommit olika långt bland lärarna med att anamma de nya arbetssätten, och att dokumentationen således bär spår av detta.

De åtgärdsprogram som Skolinspektionen tagit del av inför tillsynen avser till huvudsak stödinsatser i svenska och matematik. Dokumenten uppfyller inte till fullo lagstiftningens krav då elevens behov inte alltid korrelerar med föreslagen åtgärd eller formulerad målsättning. Till exempel kan elevens svårigheter röra problem att nå kunskapskraven i musik, biologi, och historia, men erbjudas stöd i svenska och matematik. I vissa fall framgår det inte heller hur föreslagen åtgärd ska följas upp och utvärderas. Otydliga åtgärdsprogram, där kopplingen mellan elevens behov och beslutad åtgärd inte är tillräckligt klar medför att det även blir svårt att följa upp om de insatser som satts in är lämpliga och tillräckliga. Det kan medföra att eleven inte får det stöd som behövs i sin kunskapsutveckling.

Mot bakgrund av ovanstående måste skolan se till att åtgärdsprogrammen anger vilka elevens behov är, hur de ska tillgodoses, och hur åtgärderna ska följas upp och utvärderas.

Författning

3 kap. 9§ skollagen

Bedömning och betygssättning

Bedömning

Svedala kommun måste vidta följande åtgärder för att förbättra arbetet inom bedömningsområdet Bedömning och betygssättning.

- Se till det i de individuella utvecklingsplanerna framgår vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Motivering

Enligt skollagen ska det i elevens individuella utvecklingsplan framgå vilka insatser som krävs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt.

Inför tillsynen har Skolinspektionen tagit del av olika exempel på individuella utvecklingsplaner som utfärdats vid Kyrkskolan. I dessa betonas särskilt ele-

vens eget ansvar, till exempel att eleven ska våga mer, eller ställa minst två frågor om dagen, eller träna på att ta det lugnt och inte stressa upp sig. Det saknas i flertalet fall tillhörande konkreta framåtsyftande åtgärder som ska hjälpa eleven att uppnå det utvecklingsmål som man kommit överens om och nedtecknat i planen. Istället används svepande formuleringar, exempelvis "vi jobbar med det i skolan". Dokumentet får därmed inte den stödjande effekt som eleven behöver i sin utveckling mot de nationella målen vilket är syftet med att upprätta planen. Skolan har vid tidpunkten för Skolinspektionens besök nyligen tagit ett nytt digitalt informationssystem i bruk, och rektorn framhåller att det ännu finns vissa inkörningssvårigheter och uppger att det kan förklara att de individuella utvecklingsplanerna ännu inte är tillräckligt informativa.

Skolan måste således se till att de individuella utvecklingsplanerna utformas på ett sådant sätt att innebörden är tydligt framåtsyftande, och det ska framgå vilka insatser som behövs för att eleven ska nå kunskapskraven och i övrigt utvecklas så långt som möjligt inom ramen för läroplanens direktiv.

Författning

10 kap. 13§ skollagen

I ärendets slutliga handläggning har deltagit utredare Maria Nyman och undervisningsråd Michael Erenius.

På Skolinspektionens vägnar

Lotta Kårlind
Enhetschef

Josefine Esbjörnsson
Utredare/Föredragande

Bilaga:

Bilaga 1 Allmänt om tillsynen

Allmänt om tillsynen

Skolinspektionen genomför regelbundet tillsyn i alla kommuner för att granska skolväsendet. Tillsyn genomförs samtidigt i de fristående skolor som finns i kommunen.

Vid tillsynen tar Skolinspektionen ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen och bedömer om huvudmännen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Tillsynen fokuserar på sådana faktorer som har betydelse för en god lärandemiljö och för elevernas möjligheter att uppnå kunskapsmålen. Förutom att Skolinspektionen bedömer måluppfyllelsen inriktas tillsynen mot tre huvudområden: **Elevernas utveckling mot målen, ledning och utveckling av utbildningen samt enskild elevs rätt.**

Varje skola får efter besöket ett beslut där iakttagelser och bedömningar som rör den granskade skolan redovisas. För offentliga huvudmän sammanställs iakttagelser och bedömningar, som rör huvudmannens ansvar för utbildningsverksamheten i kommunen, i ett beslut (kommunbeslut). Kommunens förskoleverksamhet och verksamheten vid fritidshemmen redovisas i var sitt sammanfattande beslut. Fritidshem vid fristående skolor inspekteras i anslutning till tillsynen av den fristående grundskolan. Skolinspektionen ger alltid huvudmännen möjlighet att ta del av och lämna synpunkter på sakuppgifter i besluten.

Skolinspektionens granskning avser emellertid inte att ge en heltäckande bild av tillståndet i skolväsendet utan i vilken utsträckning huvudmannen, vid det aktuella granskningstillfället, avviker från de krav och förväntningar som uttrycks i skollag, läroplaner och övriga författningar som rör skolväsendet, inom de granskade områdena. Beskrivningarna och bedömningarna i besluten grundas på de dokument som huvudman och skolor lämnat samt på de iakttagelser och intervjuer som genomförts vid besök i verksamheten. Även annan information från Skolverkets nationella uppföljningssystem, eller som finns publicerad på annat sätt, har använts. Skolinspektionen använder olika tillsynsmetoder vilket innebär att besöken vid skolor och verksamheter kan variera avseende såväl omfattningen som av vilka grupper som intervjuas. Vid kommunala förskolor och fritidshem grundar sig inspektionen i huvudsak på intervjuer med personal, föräldrar och ledning.

För den offentliga verksamheten kompletteras alla beslut med en muntlig återrapportering av inspektörerna till företrädare för huvudmannen.

Inom de områden där Skolinspektionen bedömt att det finns brister har huvudman och rektor eller förskolechef ett ansvar för att åtgärder vidtas. Med

anledning av tillsynen ska huvudmannen till Skolinspektionen redovisa vilka åtgärder som har vidtagits i verksamheterna inom den tid och i den ordning som anges i beslutet.

Ytterligare information om den regelbundna tillsynen finns på Skolinspektionens webbplats (www.skolinspektionen.se/Tillsyn).